

EDICE PEVNOST



JOSEF PECINOVSKÝ

PLÁSTEV JEDU

KULTOVNÍ SCI-FI ANTIUTOPIE



Josef Pecinovský

PLÁSTEV JEDU





Josef Pecinovský

PLÁSTEV JEDU



NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Josef Pecinovský, 1990, 2014
Cover © Jan Štěpánek & Lukáš Tuma, 2014
Czech Edition © Nakladatelství Epoque, 2014

ISBN 978-80-7425-999-9 (PDF)

1. část – Její Veličenstvo

1.

V přesně určeném čase se trubec kategorie D 12 s pomocným koeficientem X 4, s kvalifikací na jednoduché činnosti nevýrobního charakteru, identifikační znak 536 367 RD 72 Mayo, probudil z řízeného spánku. Procitnutí, jak bylo v poslední době obvyklé, doprovázel pocit nelibosti. Mayo cítil pachut' v ústech, trnutí v končetinách a bolesti v zádech, což byl důsledek mnohahodinového pobytu ve skrčené poloze a následného uspěchaného a nešetrného převedení do činné fáze. Otevřel oči. Dovnitř už vnikalo světlo pootevřenou boční stěnou, takže mohl spatřit matně šedý kovový plášť vnitřní výztuže buňky, vytvářený přesně podle jeho tělesných parametrů tak, aby tělo ve spánku zaujímal co nejmenší prostor. Plášť, který byl doposud vyhříván na teplotu těla, a chránil tak organismus před přehřátím, se nyní proměnil v masážní zářič. Mayo se mohl ještě chvíli oddávat pocitu lehkosti, který doprovázel něžné obtékání masážního plynu kolem jeho nahého těla. Plyn roztahoval póry a regeneroval ochablé svalstvo, nepříjemné pocity však za tak krátkou dobu zahnat nemohl.

Otevřel se teleskopický vchod a Mayo se jako na povel vysoukal ze stísněného prostoru buňky. Stanul v přechodové komůrce, rozpažil a vyčkal, až se mu tělo pokryje vrstvou oděvu. Z vedlejší komůrky slyšel šramot. Neviděl

tam, ale vytužil v ní trubce, který právě končí nedlouhou fází bdění, rozdělovanou na delší dobu pracovní a kratší relaxační, a chystá se právě obsadit buňku, kterou Mayo uvolnil.

Červený signál. Mayo musel vyčkat, až se v zástupu najde volná kabinka. Byl trpělivý, tomu ho naučila víra. Složitý systém právě vyhodnocoval obsazenost kabinek v přilehlých trasách a ta volná, která měla nejvýhodnější polohu, dostala informaci, že má přijmout cestujícího.

Oranžový signál. Volná kabinka byla nalezena a Mayo se připravil k přestupu. Nenapadlo ho, že by proti zažitému, otupujícímu běhu života mohl nějak protestovat. Věděl, že se pro něho volná kabinka vždy našla, právě tak jako noční buňka i pracoviště.

Zelený signál. Dveře se odsunuly, jeden krok, druhý. Cvaknutí zavírajících se dveří. Mayo byl uvězněn v prostoru o šíři šedesáti centimetrů, hloubce pětapadesáti centimetrů a výšce sto osmdesáti centimetrů. Běžný, normalizovaný typ kabinky. Prudké trhnutí přinutilo Maya, aby se zachytil držadla ukotveného ve stropě.

Zdánlivě neohrabaný dopravní prostředek se zařadil do nekonečného proudu kabinek, pohybujících se rychlostí devíti kilometrů za hodinu a zaujímajících na širokých chodnících o polovinu menší plochu než nechráněný chodec. Takovýto provoz byl mnohem plynulejší a rychlejší, nemluvě o tom, že pro obyvatele plástve bylo téměř nemožné orientovat se v nekonečném množství komunikací křižujících se ve svislém i vodorovném směru, právě tak jako v nesmírném počtu na první pohled zcela totožných podlaží. Z jednoho místa na druhé

tak vedlo dvanáct i více stejně dlouhých cest a jedinec měl možnost volit trasu náhodně, což mohlo vést k zahlcení komunikací a následně k dopravnímu kolapsu. Kabinky byly řízeny centrálně a za normálních podmínek nemohlo k zácpě dojít. Pokud účastník provozu cestoval na vzdálenost větší než čtyři kilometry, spojovaly se kabinky ve větší komplexy, ty se přesunovaly z chodníku do ulic a společně se rychlostí převyšující padesát kilometrů v hodině pohybovaly k cíli. V případě, že cesta měla trvat déle než půl hodiny, odsouvaly se stěny kabinek a cestující mezi sebou mohli vzájemně komunikovat. Mayo tyto cesty „autobusem“ příliš rád neměl. Před lidmi se necítil dobře a raději vyhledával samotu, a co víc, každá taková cesta vždy znamenala změnu pracovního zařazení, přesun do jiného rajónu a nutnost zvykat si na nové prostředí.

Cesta na pracoviště mu v současné době netrvala déle než dvacet minut. Nevěděl, jak daleko a v kterém podlaží pracuje, nebylo to důležité. Kabinka řízená jeho osobním karnetem ho vždy dopravila na správné místo. Právě tak nevěděl, kde bude spát, ale ani tím se nezatežoval. Byl si jist tím, že se pro něj vždy najde volná šestihránná buňka, do ní se nasouká jako skrčenec a tam si odbude svých šestapadesát hodin, pokud nebude nějakým výnosem tento čas znovu prodloužen. Pokud se Mayo pamautoval, absolvoval již několik stovek spánků. Zaslechl něco o tom, že po patnácti stech spáncích nastává konec. Jaký konec, to nevěděl, neuměl si to představit. Ale nijak blíž nad tímto problémem, zavlečeným do plástve nezodpovědnými živly, nehloubal. Kabinka sebou několikrát cukla. Mayo cítil, že odbočila vpravo, pak ještě jednou a nato

se začalo projevovat slabé přetížení. Kabinka začala stoupat. Mayovi se to nelíbilo. Vždyť přece když včera opouštěl regenerační zónu, kde se opět setkal se svou určenou družkou, aby provedli povinný tělesný kontakt, kabinka stoupala. Proto nyní musí klesat! Nic nechápal. Stoupavý pohyb trval dlouho, možná tři minuty. Za tu dobu mohli minout dobře čtyřicet podlaží. Že by opět změnili jeho pracovní zařazení? O tom by ho přece měli informovat. Chtěl pohlédnout na displej karnetu, aby se přesvědčil, že nic nepřehlédl, ale pak se zděsil.

Neměl karnet!

Jak se to mohlo stát? Vždyť když usínal, svíral jako vždy ten obdélníček plastiku pevně v dlani. Teprve po chvíli objevil v kapsičce na hrudi, do níž karnet automaticky zasunul, díru...

Slyšel už od svých spolupracovníků, že osoby bez karnetu jsou odváženy kamsi na periferii, do sběrných buněk, kde jsou za pohyb bez karnetu postaveny před soud. Nejnížší trest, který pak vždy následoval, byla několikaměsíční izolace, což se Mayovi vůbec nezamlouvalo. Navíc by se mohlo docela dobře stát, že mezitím přijde o svou určenou družku, a než mu bude vytipována nová, může být i několik sezon veden jako sólo, což by v důsledku znamenalo, že mu bude relaxační doba zkrácena právě o ty dvě hodiny, které jsou určeny pro povinný tělesný kontakt. Pravda, současná určená družka se mu příliš nezamlouvala, pracovala jako přečerpávačka a měla ruce o rozloze středního vesla, ale při kontaktu se projevovala aktivně, byla docela přítulná a znamenitě dovedla stanovené doby využít.

A kabinka stále stoupala...

Mayo nevěděl, kde jsou sběrné buňky a jak daleko jsou vzdáleny. Opřel se o stěnu kabinky a pokusil se ještě jednou najít karnet. Zbytečně. Vertikální pohyb se pozvolna změnil v horizontální. Kabinka se na chvíli zastavila v uzlovém bodě a pak se dala do pohybu neobyčejně vysokou rychlostí. Mayo se otrásl hnusem. Autobus. Stěny spojených kabinek se odsunuly, zůstaly z nich jen holé kostry opatřené držadly, strop a podlahy. Mayo viděl před sebou monotónně šedá záda ostatních cestujících. Nikdo se nedíval druhému do tváře. Všichni stáli ve čtyřstupu jako zařezaní, tak těsně vedle sebe, že se při lehkém kymáčení soupravy jeden druhého dotýkali. Ohlédnout se Mayo neodvážil. Smysl této hromadné přepravy mu nebyl jasný. Nechápal, proč by se měl stýkat s lidmi, které nezná a s kterými nemusí pracovat.

Pak mu bleskla hlavou myšlenka, že možná všichni ti kolem také přišli o karnet, ale vzápětí ji zahnal. Všiml si totiž, že jeho sousedovi po levé straně vyčnívá fialový karnet z kapsičky. Opatrně si toho člověka prohlédl. Byl už zjevně starý, do konce mu mohlo zbývat takových deset patnáct spánků... Oblečen byl do fialového oděvu a něco takového spatřil Mayo poprvé v životě. On sám byl oblečen šedě a šedou barvu měl i jeho karnet. Také všichni ti, se kterými pracoval, i jeho určená družka, byli oblečení šedě. Občas zahlédl člověka v modrém, to byl organizátor. S jinou barvou se zatím nesetkal.

A tu si uvědomil, že má hlad. Má však člověk bez karnetu právo jíst? Možná však, že se jen přihodilo, že je dnes desátý. Slýchal sice o časech, kdy byli losováni dvacátí, on sám zažil, že byl třináctým a pak jedenáctým, v současné době byli losováni desátí a proslýchalo se, že

v příští sezoně budou vybírání devátí... Právě tak zaslechl, že by bylo užitečnější, aby byl místo pravidelných postů omezen počet bdění, ale naproti tomu se objevily názory, že ekonomičtější je snižovat příděly než zkracovat dobu účinnosti pracovní síly. Mayo rozuměl jedinému: jsi desátý, máš hlad.

Ten člověk s fialovým karnetem měl neobyčejnou tvář, odlišující se od všech, které Mayo kdy viděl. Nebyla bílá. Pod snědým čelem, zbrázděným četnými vráskami, hleděly na Maya z hlubokých důlků dvě tmavé oči, a ten pohled měl neobyčejnou sílu, až se ho Mayo začal bát, chtěl se odvrátit, ale nešlo to, ten člověk jako by jej svou vůlí ovládal. Otevřel tenká ústa a promluvil zvláštním, neobyčejně pronikavým hlasem, který se ve stísněné prostotě podivně rozléhal. To nebyl šepot, který slyšel Mayo od své určené družky. To nebyly štěkavé povely organizátorů. Ten hlas byl velitelský. Mayo věděl, že takhle může hovořit jenom bůh.

„Jak se jmenuješ?“

Mayo se ani na okamžik nerozmýšlel. Postavil se, jak nejrovněji dokázal, přitiskl paže k tělu a odříkal naučnou formuli: „Trubec kategorie D 12 s pomocným koeficientem X 4, s kvalifikací na jednoduché činnosti nevýrobního charakteru, identifikační znak 533 367 RD 72 Mayo.“

„Kam cestuješ?“ zněla další otázka, položená o poznání vlídnějším tónem.

Mayo nevěděl, jak odpovědět. Smysl položené otázky nechápal a zároveň si uvědomoval svou povinnost odpovědět na každou otázku nadřízeného. V duchu si přebíral všechny naučené formule odpovědí, ale žádná se k dané

situaci nehodila. Nakonec v sobě sebral veškerou odvahu a zašeptal: „Jsem desátý.“

Vůbec nevěděl, zda je či není desátý, především proto, že neměl karnet, který by ho o tom informoval.

„Býváš často desátý?“

Kolik chuti měl Mayo v té chvíli postěžovat si na jednání organizátorů, na nesmyslné příkazy k otupující jednotvárné práci, na bezpočet fyzických trestů za přestupky, kterých se nedopustil. Přesto však odpověděl zdrženlivě naučenou formulí: „Desátý je povinen šetřit fyzickými silami, věnovat se práci a nerozptylovat se neúčelným hovorem a zbytečnými pohyby.“

Neznámý pokýval hlavou a neřekl už nic. Mayo ho pozoroval, jak se snaží navázat hovor s dalšími cestujícími, ale i oni se naň dívali nevraživě a vzájemná komunikace vážla. Přitom si povšiml, že mnozí u sebe karnety mají. Byl tedy on jediný, kdo cestoval bez karnetu?

Jeli dlouho. Čím víc se blížili k neznámému cíli, tím větší obavy měl Mayo z toho, co ho čeká. Přitom v něm povědomě vzrůstal odpor k tomu člověku ve fialovém. Nelíbil se mu, vždyť on jediný se snažil využít otevřeného prostoru autobusu k navázání hovoru – Mayo se dosud s něčím takovým nesetkal. Necestoval autobusem poprvé, ale nikdy nezaslechl ani slovo. Původní smysl cestování kabinkovým autobusem byl už dávno setřen časem a hlubokými společenskými změnami. Individualismus a touha po samotě ovládaly každého obyvatele výrobní sféry. Spát o samotě, volný čas trávit o samotě nebo nanejvýš s jedním člověkem; jen čas strávený ve společnosti určité družky v něm probouzel touhu po společnosti někoho jiného. Jen výdejci stravy, uklízeči, opraváři a poslové byli

předurčení k tomu, aby hovořili s kdekým, a šířili tak informace. Ten člověk ve fialovém rozhodně nepatřil k této vrstvě, ani mezi organizátory ho Mayo nemohl zařadit. Byl to někdo jiný. Nepatřil do tohoto světa.

Konečně souprava zpomalila. Mayoovu pozornost náhle upoutal mřížkovaný fialový karnet nedbale vyčnívající z pootevřené kapsy na hrudi. Za několik okamžiků se do mezer mezi kabinkami opět zasunou štíty, cestující budou od sebe odděleni a každý bude pokračovat už samostatně za svým cílem. Cítil blízkost sběrných buněk a třásl se obavami z trestu, který ho očekával. Dostal šlepný nápad; nebylo pamětníka, že by se kdy v hlavě trubce zrodilo něco podobného. Odhodlal se k činu, který musel být předem odsouzen k nezdaru, a Mayo dobře věděl, že jeho další činnost je nesmyslná a že bude následovat trest mnohem přísnější. Možná i anulace...

Postavil se tak, aby se štít na levé straně nemohl hned zasunout. Ucítil tlak na levém chodidle, který vzápětí povolil, a uslyšel výstražný signál, upozorňující ho, aby uvolnil prostor mezi kabinkami. V okamžiku, kdy se štít začal zasouvat podruhé, udělal úkrok vpravo, štít zaklapl a Mayo ještě zaslechl vzteklý výkřik neznámého.

Pak i tento hluk pohltila zvuková izolace.

Mayo drtil v dlani fialový karnet neznámého a sám nemohl uvěřit tomu, co udělal. Báł se, že se jeho kabinka znovu otevře a dovnitř vstoupí družstvo biřiců. Očekával ten nejkrutější trest, ale naděje, kterou skýtal malý obdélníček v jeho dlani, ho neopouštěla. Nic se však nedělo, jeho kabinka pokračovala v jízdě, prudký pocit strachu ustoupil, až se odvážil otevřít dlaň. Usmál se. Neznámý ať si teď jde, kam chce, on, Mayo, je zachráněn.

„Domů,“ zašeptal heslo, jehož význam nechápal, a stiskl karnet podle předpisu v pravém dolním rohu. Očekával, že kabinka se zastaví, vyhledá nejkratší program zpětné cesty a nejpozději za hodinu opět bude buď u své buňky, nebo na pracovišti. Na malé obdélníkové destičce se objevilo několik podivných znaků, které rozhodně nebyly piktogramy. Než si Mayo uvědomil, že jde o písmo, kterému se kdysi dávno učil a které již zapomněl, protože je ke své práci nepotřeboval, znaky pohasly a karnet promluvil: „Do vily nebo do chaty?“

Mayo se vyděsil, ještě nikdy neslyšel o tom, že by karnet hovořil. Karnet přece přání buď splní, nebo nesplní, to podle toho, kolik měl před sebou volného času a jaký měl index spotřeby. Po třetí relaxaci mohl Mayo cestovat v omezeném prostoru a mohl se nechat dopravit na místo, kde mohl sledovat program nebo poslouchat hudbu, ale kdykoliv vyslovil heslo „domů“, karnet jej bez dalšího dovezl...

„Do vily nebo do chaty, pane?“ opakoval karnet.

„J-j-já...“ koktal Mayo. „J-j-jako o-obvykle...“

„Do vily,“ usoudil karnet. Mayo si oddechl. Nevěděl, co je to vila, ale byl rád, že se karnet přestal vyptávat. Čekal, že se kabinka rozjede zpět, ale k jeho zděšení začala po chvíli stoupat prudce vzhůru.

„Říkal jsem domů!“ vykřikl zoufale, ale rychlost stoupaní se nesnížila. Kabinka stoupala téměř patnáct minut, potom se její vzestupný pohyb zastavil. Následovalo několik dlouhých a nekonečných minut pohybu vodorovným směrem, nekonečnými smyčkami a zákruty, temnými tunely a pak i hlubokými šachtami, nahoru a dolů, vpřed i vzad, a pak bylo najednou úplné ticho.

Takové ticho, jaké Mayo doposud nikdy nezaslechl. Ne-slyšel bzučení turbínek, skřípění namáhaných spojů, hučení pneumatiky, svištění klimatizace. Už dávno přestal bušit do stěn a volat o pomoc.

Do zlověstného ticha se náhle rozsvítil zelený sig-nál a pak se lehce odsunul štít. Mayo, odevzdaný osudu, vstoupil do sběrné buňky. Trest za krádež karnetu bude neobyčejně přísný.

Vystoupil a rozpažil ruce. Očekával, že z něho steče oděv a bude předveden před soudce. Zaslechl však jen zasunutí štítu. Stál a nechápavě se díval kolem sebe. To nebyla sběrná buňka. Nebyla to ani komůrka. Nikde ne-viděl žádnou stěnu, o kterou by se mohl opřít, a kabinka, kterou přicestoval, se propadla neznámo kam.

Byla to nepředstavitelně rozlehlá komora, uzavřená nahoře modrým stropem s nepravidelnými bílými skvr-nami. Uprostřed bylo něco podivného, bílého a oslňu-jícího, co ho přinutilo zavřít oči. Zakryl si je dlaněmi a vzápětí padl na kolena.

Kdysi slyšel ty hrůzostrašné historky o největších zlo-čincích, kteří byli rozptýleni do prostoru. Prostor byl chápán jako buňka se stěnami, na něž si nelze sáhnout. Neměl v sobě takovou představivost, aby si prostor do-kázal představit dřív, než se s ním seznámil. A proto ho popadl děs a nesmírná touha vrátit se zpět do své stísně-né komůrky a přečkat tam jako skrčenec třeba i dvacet sezon; byl ochoten rozloučit se navždy se svou určenou družkou, jen když se odsud dostane pryč.

Protože všechno to, co se rozprostíralo kolem něj, ne-mohlo být nic jiného než prostor.

2.

Mon Lester byl tak překvapen, že vůbec nestačil reagovat. Avšak ani potom, když už se štíty zasunuly, nebyl ochoten si připustit, že už je pozdě. To, že se jeho karnet octl v ruku toho vyzáblého, shrbeného mládence, ustrašeného stejně jako většina trubců této plástve, nemuselo vůbec nic znamenat. Uplyne deset nebo dvacet sekund, než karnet upozorní centrum, že došlo k paradoxu. Kabinka však jela pokojně dál původním směrem, štíty zůstaly zasunuty a autobus se pozvolna rozpadal na jednotlivé díly. Mon Lester však nebyl zdaleka ochoten věřit tomu, že ten drzý trubec s přihlouplým výrazem v tváři a minimální slovní zásobou by mohl mít otisk pravého palce zcela totožný s jeho.

Cítil, jak jím cloumá zlost, protože se mu ta nepříjemnost stala ve chvíli, kdy se jeho krátká inspekční cesta do výrobní sféry chýlila ke konci, a s hořkostí si uvědomoval tu neblahou skutečnost, že je hermeticky uzavřen v nepatrné kabině, která je pouhým zrníčkem v labyrintu nekonečných chodeb, a že je právě s největší pravděpodobností odvážen někam na pracoviště jako ten nejobyčejnější, elementární dělník, jako kterýkoli pitomý trubec, a to přesto, že už deset minut musejí mít v centrále hlášen paradox. Cítil, jak je jeho kabinka smýkána doleva, a vzápětí zaznamenal sestupný pohyb.

Přesně na opačnou stranu, ušklíbl se. Klesal nejméně pět minut, potom kabinka pokračovala horizontálním směrem, a přesto, že se v plástvi dokázal vždy dobře orientovat, zjistil, že bez karnetu je orientace v tom bludišti zcela nemožná.

Odměřil čas. Trvalo jednadvacet minut, než se kabinka zastavila. Zaznamenal oranžový signál, upozorňující cestujícího, aby se připravil k přestupu, který bylo nutno provést co nejrychleji, aby se kabinka mohla co nejdříve vrátit do provozu. Mon Lester byl dobře informován o problémech v dopravě, které nastávají mezi stodvacátým a stopěťadvacátým podlažím. Hustota zalidnění překračovala v posledních sezonách jedenadvacet milionů na kubický kilometr obytného prostoru, což nekorespondovalo s přílišným zředěním v jiných oblastech, kde naopak klesla pod patnáct milionů na kubický kilometr.

Štít se odsunul. Mon Lester, protože mu nic jiného nezbyvalo, vystoupil. Domníval se, že se dostane do kontaktu s některými z organizátorů, a tím rychle vyřeší omyl, ke kterému došlo, ale prostor, v němž se ocitl, byl zcela prázdný. Rozpoznal žluto-černě žíhané stěny sběrných buněk. Než stačil reagovat, proud ionizovaného plynu proměnil jeho oděv v řídkou kapalinu, která stekla k zemi a bystře zmizela v mřížce kanálku. S oděvem zmizelo to jediné, čím se odlišoval od běžných obyvatel plástve. Proklel předpisy, které nařizovaly pohyb v plástvích v těchto lehko snímatelných oblecích, které jsou inspektora krajně nedůstojné, a vůbec v tom okamžiku nedocenil, že jen skvělé vlastnosti kombinéz mu umožňují bez potíží se v plástvi pohybovat, že tento oděv

dovede pacifikovat nepříznivé účinky atmosféry přesyce-
né oxidem uhličitým a že jen díky němu může bez pro-
blémů cestovat prostorami, kde teplota běžně dosahuje
hodnot vyšších než šedesát stupňů. Co vlastně dokazuje,
že patří mezi vyvolené? Snědé zbarvení kůže? Podruž-
ný detail, který nasvědčuje pouze tomu, že se pohyboval
v prostorách prozářených ultrafialovými paprsky, a kdo
prokáže, že to muselo být v přírodním sektoru? Nemá
přece karnet, a to se v tuto chvíli zdá rozhodující. Tím
spíš, že se mu na tělo začíná lepit protivná chladná hmo-
ta, pokrývá je v několika nepropustných vrstvách, po-
zvolna tuhne a přijímá žluto-černé zbarvení...

Oděv obžalovaného.

Další komůrka ho nešetrně vsála, protože nestačil rea-
govat na zelený signál. Byl rozhořčen, byl uražen, ale byl
i bezmocný. Za několik minut byl u cíle. Vstoupil do ne-
velké prostory, prozářené ostrým svitem reflektorů, kte-
rý ho oslňoval, takže neviděl soudcům do tváře. Tušil,
že jednání bude rychlé; o způsobu práce těchto soudů
však neměl dosud jasnou představu. Měl snahu vysvětlit,
že jde o omyl, že je inspektorem kategorie A, který byl
na své inspekční cestě oloupen o karnet, ale...

Zaslechl jen jakýsi úsměšek:

„Jsi Mayo, trubec z dílny 244. Zapomněl jsi v noční
buňce karnet, což je přestupek, který se běžně trestá vý-
sádkem na dva cykly. Vzhledem ke vzpurnému chování
jsi odsouzen na izolaci po dobu dvou sezon a k odnětí
čestných práv na další dva cykly. Žádost o přidělení ur-
čené družky můžeš podat až po dalších třech sezonách
na základě důkladného rozboru tvého chování.

Další.“

V ten okamžik se obrátily oba reflektory na opačnou stranu, kudy měl vstoupit jiný obžalovaný. Mon Lester rozpoznal, že jeho soudcem byl proti všem předpisům robot.

O dvě hodiny později a o půl kilometru níž stál Mon Lester v modro-bíle žíhaném oděvu odsouzeného po kotníky ve slané vodě u svislé kamenné stěny. V ruce třímал pneumatickou sbíječku a za sebou cítil dech elektrického biče.

3.

Mayo stále ještě klečel na kolenou a neodvažoval se zvednout hlavu. Úder světla a prostoru byl tak mocný, že ho nic nemohlo přinutit, aby otevřel oči. Jeho mysl byla zaměstnána jedinou touhou – propadnout se zpět bezednou šachtou, zalézt do buňky, složit údy kolem stěn a čekat na signál řízeného spánku, a tak zapomenout, co se v posledních minutách událo. S fialovým karnetem v ruce to pro něj neměl být problém, ale Mayo neznal správné povely.

„Váš vůz je připraven, pane.“

Kovově znějící hlas ho vrátil do skutečnosti. Ta slova mu byla zcela nesrozumitelná. Pochopil jen, že jakýsi „vůz“ tu má pána, tudíž tady má pána i on. Shrbil se ještě víc, protože očekával úder biče.

„Nastupte, pane.“

To nehovořil stroj. To promluvil jeho karnet!

Odhodlal se a otevřel oči. Když se nedíval příliš nahoru, byla závrať snesitelná. Lehké vozítko se vznášelo asi patnáct centimetrů nad sklovitým povrchem. Dveře malého prostoru byly otevřeny a Mayovi se zdálo, že se otevřela dvířka buňky. Stačilo nastoupit. Potřeboval k tomu jen dva kroky, ale udělal je až po další výzvě karnetu, když se ujistil, že ta podivná buňka je skutečně připravena pro něho.

Prosklená dvířka se uzavřela. Mayo se cítil spokojenější, pocit závratě téměř zmizel. Vtom se však vůz rozjel a desky z umělé hmoty, které tvořily podlahu podivné komůrky, se začaly velkou rychlostí pohybovat. Pocit závratě se počal stupňovat, Mayo chtěl zavřít oči, ale nešlo to, tak se jen křečovitě držel opěradla a pozoroval okolí, které naprosto nechápal, viděl pouze širou rovinu rozdělenou pravoúhle se křížícími spárami stavebních dílců, daleko vpředu ukončenou tmavou linií obzoru, ostrě kontrastující se stříbřitou barvou podkladu a modrou barvou oblohy. Mayo stále nechápal, proč není tato obří komora natřena jednobarevně, nevěděl, co znamenají bílé skvrny na modrém stropě, bezděčně se přikrčil, protože měl strach, že ho ta komora, zcela postrádající stěny, rozdrtí, a pak se stalo něco nepochopitelného, úžasného, záhadného. Zpoza jedné z těch bílých skvrn vyšlehla oslňující bílá záře, která oslepila oči navyklé pohybu jen v úsporně osvětlovaných prostorách; záře, kterou žádný z trubců nemá možnost nikdy ve svém krátkém životě vidět. Nebýt toho, že skla vozidla se automaticky zaclonila, jeho zrak by se trvale poškodil.

A slunce zářilo naplno a prozařovalo nekonečně jednotvárnou krajinu, obzor se začínal měnit, objevily se na něm nepravidelné útvary zprvu neurčitého tvaru... teprve po chvíli bylo možné rozpoznat velké bílé krychle obklopené podivnými, zeleně zbarvenými chuchvalci. Zdálo se, že jsou už na dosah ruky, ale vozidlo stále nesnižovalo rychlost, a tak se Mayo mohl divit, že nějaké předměty mohou samy od sebe růst, až si uvědomil, že jsou mnohem větší než on, a tu se znovu hrůzou přitiskl k sedadlu, ale bílé hranoly se rozestoupily do stran, zelené

chuchvalce se proměnily v nesmyslné útvary mnohonásobně převyšující člověka a pak se objevila gigantická rozšklebená ústa, rozevřená do pitvorného šklebu, která se před ním otvírala, až nakonec vozidlo i s Mayem pohltila.

Byla tma a Mayo se přestal bát.

Vozidlo projelo tunelem, pak vjelo do nízké, spoře osvětleně prostory a zastavilo se.

Toto byl svět, který se alespoň trochu podobal plástvi. Byla to komůrka se stropem a podlahou; převládala šedá barva. Nekonečné řady vozidel, stojící vedle sebe, umocňovaly pocit stísněnosti, pročež se Mayo cítil jako ryba ve vodě.

Vyklouzl z vozidla, protože se otevřela dvířka, pevně sevřel karnet a pomalu se belhal směrem, kde se v šedé stěně rýsoval obdélníkový otvor. Vytušil v něm kabinku, která ho může dopravit zpět. Chůze byla nepřírodným pohybem a Mayo se neměl čeho přidržet, přesto však úporně krácel dál. Tvář měl zkřivenou námahou a nezměrným úsilím, ruce zaťaté v pěst, jen s obtížemi udržoval rovnováhu, ale šel a šel. Konečně se dotkl rukou stěny. Chvilí odpočíval a pak pronikl do komůrky. Dveře za ním zaklaply.

Nepodobalo se to komůrce, ale Mayo přesto rozpažil ruce a očekával, až mu steče oděv z těla. Zůstalo jen u přání. Z pracoviště byl Mayo zvyklý stát dlouhé hodiny, a bezpochyby by to dokázal i zde, ale nečinnosti byl uvyklý pouze tehdy, když byl uzavřen v kabině nebo v buňce. Zde kolem sebe cítil zbytečnou volnost, rozpuštění oděvu se nedočkal a nebyl tu nikdo, kdo by mu stanovil další program.

Nápad stisknout karnet a položit mu otázku se zrodil v Mayově hlavě tak rychle, že jej nestačil zažehnat.

„Co mám dělat?“

Karnet, obyčejný nástroj, zvyklý ničemu se nedivit, zareagoval. Dovedl ho do menší místnosti se zcela bílými stěnami, kde z něj konečně stekl oděv. Mayo rozpažil a očekával regenerační masáž, ale karnet pochopil, že jeho pán dnes není ve své kůži, a dával mu další a další rady. Mayo neznal pojmy vana, sprcha, mýdlo, voda, hygiena. Neuměl se mýt. Ale byl žákem učenlivým a snaživým.

Oděný do županu seděl před bohatě prostřeným stolem. Snědl vše, co mu bylo předloženo, s výjimkou masitých jídel. Když poprvé kousl do kosti, vylomil si jeden ze svých nepříliš zdravých zubů, zvyklých ostatně pouze na planou kašovitou stravu. Pranic nedbal na to, že vedle talíře leží vidlička, nůž a lžice. Polévku vypil, i když si trochu popálil rty, šlehačkové zákusky bral do rukou. Lžici sice uměl používat, ale žádné z jídel mu nepřipomínalo výživné komprimáty z plástve, proto ji neuznal za hodnou pohledu.

Nikdy předtím se tak dobře nenajedl. Celý den byl bez jídla a celý život prakticky na pokraji hladu. Teď si to mohl vynahradiť. Po večeři ho lehce opilého – součástí večeře byla i sklenka vína – uložil karnet na lůžko. Ložnice se mu nelíbila. Byla příliš prostorná. Nechápal, proč má ležet na lůžku, a když mu karnet odvětil, že lůžko je určeno ke spánku, zaujal skrčenou polohu. Nebylo to jednoduché, nebylo se o co opřít, a navíc zde bylo zbytečně moc světla. Očekával příliv uspávacího záření, ale

to se nedostavovalo. Po chvíli vstal a začal nervózně chodit po místnosti, přidržuje se stěn.

Nakonec objevil skříňku na peřiny a spokojeně se do ní nasoukal. Byla to v tomto světě jediná prostora, která mu připomněla buňku. Skrčil se do ní a byl spokojen.

Seděl, rukama objímal kolena a čekal na spánek. Ten však stále nepřicházel. Mayo neuměl sám usnout.

4.

„Ctihodná Ella prosí pána o slyšení,“ promluvil náhle karnet, který Mayo držel sevřený v dlani. Něco takového Mayo nečekal a trhl sebou. Nevěděl, co to znamená, proto zůstával zalezlý ve svém úkrytu. Obával se budoucnosti. S plným žaludkem se mu v tomhle světě začínalo líbit, přestože po něm byl vyžadován neobvyklý způsob pohybu pomocí vlastních nohou, ale vědomí, že se může do sytosti najíst, bylo silnější než strach před neznámými dojmy i volným prostorem. V okamžiku, kdy ho oslovil karnet, si znovu vzpomněl na to, co před několika hodinami provedl. Vždyť ten okradený člověk již dávno musel udělat poplach a Mayův čin určitě nezůstane bez trestu. Otrásl se hrůzou. Za to ho nečeká odsouzení k izolaci na několik sezon. Za to ho čeká anulace.

„Ctihodná Ella se pána ptá, zda ji přijme ještě večer, či zda má návštěvu odložit na ráno,“ promluvil znovu karnet. „Pán je jistě po cestě unaven, ale ctihodná Ella má pro něj důležité sdělení.“

Mayo chtěl říct ne, nechtěl se s nikým setkat v tomto cizím světě, ale najednou slyšel sám sebe; jako každý poslušný trubec dal souhlasnou odpověď.

Zabzučel mechanismus otvírání dveří a dovnitř vplulo cosi bílého a rozvířeného, dlouhé zlaté vlasy vlály za tím cukavě se pohybujícím předmětem. Mayo ještě nikdy neviděl člověka běžet, natož pak tančit. A Ella, štíhlá, dvacetiletá neterž Mona Lestera, vstoupila do strýcovy

ložnice tanečním krokem, zakroužila po koberci rozprostřeném vedle lůžka a pak usedla na okraj postele.

„Sokrates mě přijal, složila jsem zkouš...“, zvolala jásavě, ale při pohledu na prázdné lůžko se zarazila.

„Kde jsi? Proč si se mnou hraješ na schovávanou?“

Ruce pozvednuté k objetí strnuly uprostřed pohybu a dívka se udiveně rozhlížela po místnosti.

„Kde jsi? Vylez.“

Mayo, doposud se krčící ve svém útulku, slyšel jasně formulovaný příkaz. Bytost, kterou špehýrkou pozoroval, neznal, ale bylo mu vše jasné. Protože dává příkazy a není oblečena v šedém, je to organizátor. Úsměv na tváři dívky se v okamžiku proměnil v ošklivou grimasu, vyděšená Ella vstala, přitáhla si lehké bílé šaty, odhalující snědou barvu kůže, těsně k tělu a váhavě začala couvat. Jen stěží potlačila výkřik, když před sebou spatřila v županu svého strýce stát na směšně slabých nožkách nevysokou, shrbenou postavu neznámého muže s neobyčejně vyvinutým hrudníkem, svalnatýma rukama a bezvýraznou malou tváří, s čelem dozadu zkoseným, s lehce vystupujícími nadočnicovými oblouky nad malými škvírkami silně mžourajících očí, s holou hlavou a pletí tak bílou, že se zdála být téměř průhledná. Ustupovala směrem ke dveřím koupelny, pozorovala to strašlivé zjevení a sama se divila tomu, proč ještě nestiskla karnet a nezavolala policii.

Ani Mayo ničemu nerozuměl. Ta bytost, která ho vyzvala, aby vylezl z úkrytu, se některými tvary podobala jeho určené družce, ale lišila se především barvou těla, tvarem končetin, plnými prsy a hlavou pokrytou hustými vlasy. Mayo nebyl schopen slova, ostatně sám by se ani promluvit neodvážil. Byl však přesvědčen, že tímto

okamžikem jeho výlet do říše snů skončil. Ona za chvíli odejde, přisupí kabinka, pohltí ho a vzápětí bude předveden před kárnou komisi.

A pak už jen anulace...

Dívka se však nehýbala. Ten podivný člověk, který na ni tak hloupě civěl, ji čímisi upoutal. Příležitost zavolat policii tu bude vždycky. Něco tady nesouhlasí. Karnet jí přece oznámil, že Mon Lester se už vrátil... A karnet se přece nemýlí!

„Kde je Mon Lester?“ zeptala se napůl sama sebe, ale přesto promluvila nahlas.

Mayo byl povinen na každou otázku odpovědět, a proto neváhal.

„Není tady,“ odpověděl podle svých možností a v rámci své slovní zásoby.

„Jak ses sem dostal?“

„Kabinkou, autobusem a... a dlouhou buňkou. Jsem desátý,“ dodal navíc, když zaznamenal zájem, přestože se právě dobře najedl.

„Počkej, jakou kabinkou?“ divila se Ella. „Tady přece nejsou žádné kabinky...“

„To nový karnet. Fialový. Já mu dal příkaz do své buňky. A on mě odvezl sem.“

„Do své buňky?“ vydechla Ella. „Ale to pak znamená, že jsi... Ne, to není možné!“

Mayo cítil, že je prozrazen. Před anulací ho jistě ještě očekává sto ran elektrickým bičem.

„Jsi trubec?“

„Trubec kategorie D 12 s pomocným koeficientem X 4, s kvalifikací na jednoduché činnosti nevýrobního charakteru. Identifikační znak 536 367 RD 72 Mayo,“

vysypal ze sebe svůj kód jedním vydechnutím. Přitom zaujal předpisový postoj.

„Pak tě sem žádný karnet nemohl dopravit,“ zpěchovala se Ella skutečnosti.

Mayo natáhl ruku s fialovým obdélníčkem.

„Ale to je přece karnet Mona Lester! Kde jsi ho vzal?“

„Byl jsem v kabině. Neměl jsem karnet. On stál vedle a měl karnet. Nechtěl jsem do izolace.“

„Tys vzal Monu Lesterovi karnet?“ zeptala se o poznání přívětivěji.

„Ano,“ přisvědčil Mayo. Podivil se tomu, že se najednou rozesmála.

„Patří mu to,“ dodala. „Byl na mne ošklivý. Nechtěla jsem, aby na tu inspekci jezdil, ale on má pořád jen ty své pitomé trubce a plete něco o sociální výpomoci, a tak se mu to vymstilo. Ale musel ho trochu popíchnout trubec. Ach, promiň, ty jsi také trubec, ale vypadáš docela ochotný, přestože jsi vlastně divoch. Aspoň nebudu muset zase dolů do té odporné plástve. Mohu si svého trubce pro diplomovou práci otestovat tady.“

Mayo jí nerozuměl ani slovo, trpělivě však naslouchal. Monu Lesterovi se skutečně ani bez karnetu nemohlo v plástvi nic zlého stát, jen s návratem se kapánek opozdí.

„Nechám si tě tady, než se vrátí,“ řekla. „Trochu si tě vyzpovídám. Ale to až ráno. Teď jen několik otázek – jakou práci vykonáváš?“

„Jsem foukač skla.“

„To se mi právě hodí – manuál.“

Znovu se posadila na okraj lůžka a přestala dbát o to, aby ji oděv těsně zakrýval.

„A pak tě hned pošlu k těm tvým buňkám. Určitě se zase těšíš, vid? A pojď blíž, ať si tě mohu prohlédnout.“

Mayo uposlechl příkazu.

„To jsi vždycky tak nemotorný?“

„Tato buňka není dobrá,“ podotkl Mayo. „Chybí držáky.“

„Už jsem byla dole v plástvi,“ štěbetala Ella, „ale mezi dělnicemi. Trubce dnes vidím poprvé. Studuji sociologii a práva a Sokrates mi kdovíproč uložil sociologický průzkum trubců třetího stadia. Kterého jsi ty vlastně stadia?“

Mayo nerozuměl a nevěděl jak odpovědět. Pozoroval dívku a nechápal, proč je její pleť tak snědá, vlasy tak dlouhé a nehty tak krvavé červené.

„Jsi silný a máš dobře vyvinuté svaly. Mají všichni trubci takové svaly?“

„Co je sval?“ rozhlížel se Mayo a hledal předmět tohoto významu.

„Ty nevíš, kde máš svaly?“ usmála se Ella. „No ovšem, ty přece nepatříš mezi vyvolené. Asi s tebou bude těžká práce.“

„Neslyšel vyvolené,“ odvážil se znovu promluvit Mayo.

„Jak může být někdo tak zaostalý,“ vzdychla Ella. „Copak trubci nechodí do školy?“

„Co je to škola?“

„Škola je instituce sloužící k uskutečňování systematického a plánovitého vzdělávání mládeže,“ ozvalo se náhle z fialového karnetu, modulovaného nyní na současnou mentální úroveň svého pána.

„Vidíš, trubče, i ten pitomý karnet je chytřejší než ty. A teď už mlč, hloupý přístroji!“ Udělala krok směrem k Mayovi a chtěla mu odebrat karnet, aby se zbytečně

nepletl do hovoru. Přitom se k Mayovi bezděčně přitiskla. Brala ho jenom jako součást inventáře.

Mayo ucítil přes slabou látku lehkého županu dotyk jejího pružného těla. Takový dotyk znal. Dovedl si jej vysvětlit jen jediným způsobem. Jeho další reakce byla proto reflexivní.

Ella měla snahu se bránit jeho tvrdému objetí, ale její síly nemohly stačit na to, aby se jí podařilo vyklouznout ze sevření muže se svaly trénovanými dlouholetou dřinou. Povalil ji na lůžko, a když se proti jeho očekávání oděv na dívce nerozplynul, jedním šklubnutím ruky jej roztrhl. Živočišná potřeba a pocit povinnosti plně ovládaly jeho bytost.

„Nech toho!“ podařilo se vykřiknout dívce, která lehce bušila do jeho zad.

„Pusť mě, slyšíš, okamžitě mě pusť!“

Mayo vnímal, že ta bytost mu dává příkazy, ale nerozuměl jim. Teprve když zaslechl slovo „Vstaň!“, stal se pocit povinnosti uposlechnout příkazu silnější než povinnost uspokojit určenou družku. Neochotně uvolnil sevření a poslušně se postavil vedle lůžka.

Nahá dívka vyděšeně vyběhla z místnosti a zabouchla za sebou dveře. Opřela se o ně zády a dala se do pláče.

„Pomoc, lidi, pomozte!“

Byla však v domě sama a nikdo ji neslyšel.

Chtěla zavolat policii, ale nemohla. Při útoku toho netvora jí přístroj vypadl z ruky. Teď tam jistě někde leží, ale nic na světě ji nemohlo přinutit k tomu, aby se vrátila tam, kde ji ten šílenec, ten barbar tak neurvale napadl.

Odebrala se do své ložnice a zamkla se na dva západy. Rozhodla se, že vyčká návratu Mona Lestera.

5.

„Mocný Durham povolává Mona Lestera k audienci,“ ozval se karnet v době, kdy do ložnice začínalo pronikat narudlé světlo vycházejícího slunce. Mayo sebou trhl. Do této chvíle stál na místě, kde mu to přikázalo to rozmarné stvoření. Probral se z podivného stadia jakéhosi polospánku.

„Probudte se, pane. Mocný Durham si přeje s vámi hovořit. Váš vůz je připraven,“ připomněl se znovu karnet, když Mayo nereagoval.

„Co si žádá karnet?“ zeptal se v předtuše, že mu ten obdélníček znovu pomůže.

„Vstaňte, pane, a oblékněte se.“

Oblékl si župan – nic jiného zatím neznal a karnet nebyl ochoten ho navlékat do společenského oděvu.

„Pojďte do vozu.“

Mayo byl znovu přesvědčen, že nastal konec jeho dobrodružství. Kdyby byl zkušenější a nebyl poslušným trubcem, bylo by úžasně jednoduché tuto výzvu odmítnout. Zvykl si už sice na to, že ho karnet jmenuje Monem Lesterem, ale na odpor se postavit nedokázal. Beze slova protestu vyšel z ložnice a kolébavým krokem doklopýtal k autu, které stálo tam, kde bylo večer zaparkováno. Nastoupil a vůz se okamžitě rozjel.

Jímala ho závrať z rychlých průjezdů mezi těsnými stěnami. Vůz se míhal tunely plnou rychlostí, těsně kolem stožárů a svislých stěn, znenadání vyjízďel na volná prostranství, kde se prudce měnila perspektiva téměř nekonečně vysokých prosklených budov, jen částečně zakrytých rozlehlými korunami stromů, gigantických útvarů, které Mayo ještě nikdy neviděl. Konečně vůz zastavil. Vzápětí se však čtvercová plocha kolem začala propadat, na okamžik nastala úplná tma. Pak se vůz opět rozjel podzemními chodbami a po chvíli zastavil u jasně osvětlených dveří neobyčejně velkých rozměrů.

„Vystupte, pane. Mocný Durham vás očekává,“ řekl karnet.

Mayo vysoukal své tělo ze sedadla, které mu teprve teď začalo připadat pohodlné, a hořce si uvědomil, že bude muset opět absolvovat dlouhou vzdálenost pěšky. Stal se před dveřmi. Za sebou cítil chladnou, přívětivou tmu a před sebou viděl osvětlené neznámo. Průhledná hmota se rozestoupila do stran a Mayo proklouzl na pokyn karnetu vzniklým otvorem. Po pěti krocích se znovu zastavil, neboť narazil na další průhlednou přepážku. Dál to nešlo, a tak musel převzít iniciativu karnet a naříditi mu, aby vložil svou identifikační kartu do úzké mezery ve stěně. Mayo se bál, že o karnet přijde, ale nebylo zbylí. Vzápětí se však dveře otevřely a Mayo si svůj karnet z druhé strany mohl zase vyzvednout. Z posledních sil doklopýtal do místnosti, která byla natolik těsná, že mu připomněla kabinku. K jeho smutku se však prudce rozjela – vzhůru. Po minutě zastavila a Mayo se ocitl v rozlehlé místnosti, ozářené umělým světlem. Stěny i strop byly světle modré barvy, prosty jakýchkoli ozdob.

Uprostřed na lesklé podlaze stál malý stolek. Nebyl tam nikdo.

„Pojď dál, ctihodný Mone Lestere,“ ozval se hlas. Mayo poznal, že vychází právě z onoho stolku. Přemohl bolest v krutě namáhaných nohou a tiše se přisunul blíž. Nehledal člověka, byl zvyklý na to, že dostává příkazy jen prostřednictvím hlasu, a proto byl ve styku se stolkem neobyčejně klidný. Netušil, že pod prostým panelem, opatřeným jen mikrofonom a několika čidly, se skrývá ten nejdokonalejší elektronický mozek, jaký se kdy podařilo vyrobit. „Podej zprávu z inspekční cesty.“

Mayo nerozuměl, a proto neodpovídal. Chtěl vysvětlit, že jde o omyl a že není tím, za koho je považován, protože už byl smířen s osudem, ale než našel vhodná slova, bylo pozdě.

„Inspekční cesta byla vykonána v rozsahu dvou dnů a šesti hodin v sektorech 8, 10, 11 a 14 v plástvi A24. Hlavní příčinou nízké produktivity práce a zaostávající společenské koprodukce je především špatná pracovní morálka, způsobená nedostatečnou výživou trubic i dělnic, z čehož bezprostředně plyne nedostatečná výroba náhradních dílů a součástí k typu BRN 240.“

Mayo udiveně pohlížel na karnet, který tentokrát místo jednoduchých rad spustil hotový řečnický koncert. Naslouchal tomu přívalu slov a nevěděl, že otevřel stavidla ventilu, který měl v Durhamu způsobit malou revoluci. Karnet totiž přeříkával Lesterovy tajné záznamy, které se nikdy nesměly před Mocný Durham dostat.

„Nosná konstrukce plástve A24 je silně poškozena korozí v rozsahu od sto dvacátého pátého do sto třicátého pátého podlaží, dopravní a zásobovací systémy zde

vážnou. Skořepina 22 byla postižena výpadkem a došlo k úhynu deseti chovných trubců, kteří byli právě transportováni k inseminaci. Řádný chod průmyslové sféry plástve A24 byl ohrožen dlouhotrvajícím požárem, způsobeným nezodpovědným jednáním podvyživených trubců pracujících s autogenem bez náležitých ochranných pomůcek. Vyšetřováním bylo zjištěno, že ochranné brýle byly dodány potápěčům do sektoru 13, kde byly uskladněny bez jediného pokusu o reklamaci. Vedoucí organizátor dílny nechal v zájmu včasného splnění dodávek pracovat trubce bez ochrany zraku. Čtyři oslepli a museli být anulováni. Dalších několik set trubců uhynulo při požáru, včetně šesti vysoce kvalifikovaných, kteří v kritickou dobu propojovali v šachtě telefonní kabely. Přesný počet uhynulých není zatím znám, protože nakonec musela být kritická zóna uzavřena a hermetizována. Vstup dovnitř není doposud možný. Vrchní organizátor, v jehož řídicí práci byly zjištěny hrubé nedostatky, včetně přijímání úplatků a zaměstnávání trubců ve svůj prospěch, byl odvolán z funkce a vyřazen z vrstvy vyvolených. Při podrobné revizi hospodaření s potravinami bylo odhaleno, že namísto nařízených pravidelných postních dnů bylo jistými členy Rady vyvolených pro plástev A24, zejména pak Hoffreyem, Lagem a Zwadou, zavedeno jakési losování. Původním záměrem postních dnů bylo snížit dávky potravin o jednu třicetinu tak, že v pravidelných intervalech nebudou potraviny vydávány jedné třicetině trubců a dělnic. Tato pravidelnost byla vnějším zásahem zrušena a začala hra na náhodu. Ovšem vzhledem k jakýmsi zákulisním piklům, které lze přisoudit s největší

pravděpodobností Zwadovi, je losováno trojnásobné množství trubců a dvojnásobný počet dělnic. Tito ne-reptají, protože politická práce organizátorů je stále ještě na dobré úrovni, ale co je zajímavé, dodávky potravin pro plástev A24 zůstaly na původní úrovni. Je otázkou, kam se vlastně toto ohromné množství organické hmoty, původně určené pro zásobování trubců a dělnic, dostává, když se prokázalo, že množství potravy přesně odpovídá energetickému výdeji každého pracujícího a vlastně, vzhledem k častému losování, je energetická bilance mnohých jedinců silně deficitní. Pokud chceme udržet výkonnost na žádoucí úrovni, není možné pozastavovat výdej potravin častěji než jednou za třicet dní, a to v přesně stanoveném rytmu. V opačném případě se nepodaří udržet pracovní tempo, následně bude muset být prodlužována doba regenerace i relaxace, možná i doba spánku, a zkracována pracovní doba, což povede nutně k omezování výroby s následným snížením počtu pracujících. Vrchní organizátoři některých sektorů žádají radikální regeneraci nejméně jedné třetiny trubců, kteří už jsou do značné míry amortizováni. Anulace nepřipadá v úvahu, protože líheň nestačí požadavkům, a pokud má být realizována plánovaná dostavba dalších deseti podlaží...“

Karnet hovořil ještě asi tři čtvrtě hodiny. Mayo stál bez jediného pohybu s karnetem na otevřené dlani a naslouchal jeho mechanické řeči. Na tuto polohu byl zvyklý, v zaměstnání stál dlouhé hodiny, ale nebyl už zjevně schopen udělat ani jeden krok, a hořce si uvědomoval, že pokud audience dobře dopadne, čeká ho ještě přinejmenším cesta zpět do kabinky, návrat do vozu... Ne, to

určitě ne. Jeho cesta skončí tady. Kdo ví, co všechno se dá očekávat od toho tajemného pultíku. Konečně karnet zmlkl. Uplynula dlouhá řada minut, než Mocný Durham opět začal hovořit. Mayo naslouchal ostrým výtkám a připomínkám na adresu Mona Lestera, to zejména proto, že stroji se inspekce zdála být provedena povrchně až nedbale, a opatření, která Mon Lester nařídil, nedostatečná a málo důrazná. Mocný Durham trval bezpodmínečně na tom, že nadstavba deseti podlaží bude provedena a počet pracujících bude zvýšen o šest miliard nejméně za tři až čtyři roky. Dodávky zboží nesmějí být nijak omezovány, v opačném případě může být ohrožena celá existence plástve.

„Chci slyšet tvůj názor, Lestere,“ hřímal stroj. Mayo se nehýbal. Samozřejmě vůbec nevěděl, co se po něm žádá.

„Odpověz, Lestere,“ opakoval příkaz Mocný Durham. „Chci slyšet tvé konstruktivní návrhy, zpravidla jimi jen hýříš.“

Mayo projevil silnou touhu utéct, ale bolest v nohou mu v tom zabránila.

„Nic neslyším, Lestere. Mluv hlasitěji!“

Mayo se rozhodl udělat krok. V okamžiku, kdy pozvedl nohu, pozbyl rovnováhu. Jeho tělo dopadlo na měkký podklad.

„Co se s tebou děje, Lestere? Nejsi nemocen?“

„A-ano, jsem,“ zašeptal Mayo. Neuměl lhát, a ani nelhal. Bolest v nohou si následkem sugestivního dotazu centra vysvětlil jako projev nemoci.

„Proč jsi to neřekl hned? Okamžitě zařídím intenzivní léčbu. Audienci odkládám na zítřek, na sedmou hodinu ranní.“

Do místnosti vjel nízký bílý stolek a tiše se zastavil dva kroky od ležícího trubce.

„Šťastnou cestu a brzké uzdravení, Lestere,“ řekl stroj.

Mayo nevěděl, co počít, ale tu zaslechl tiché pokyny karnetu. Napjal všechny síly, pozvedl se na rukou a překulil se na nosítka. Vozík opsal místností Mocného Durhamu ladný oblouk a odvezl nemocného do nejbližší nemocnice.

6.

Doktor Daniel Blass, ambiciózní čerstvý absolvent lékařské fakulty, sloužil svou první noc na pohotovostní službě a už dost dlouho se nudil. Během posledních šestnácti hodin byl přivezen jediný pacient, který potřeboval ošetření, a i to byla pouhá tržná rána na ruce, kterou spravilo obyčejné přelepení náplastí a zažehlení. S potěšením proto třímal v ruce lístek, kterým mu byl doporučen zajímavý pacient s vysokým postavením, jehož zdařilou léčbou by si mohl vybudovat základ k úspěšné kariéře. Předběžná diagnóza, stanovená Mocným Durhamem – při pohledu na toto jméno doktor Blass významně pozvedl obočí a hvízdal –, naznačovala, že došlo k vážné poruše centrálního nervového systému, a navíc je podezření na akutní vestibulární syndrom, to vše v důsledku dlouhodobého pobytu ve stísněném prostředí plástve, na něž pacient ještě nebyl plně aklimatizován.

Zvláštní shodou okolností Mocný Durham neuznával soukromé lékaře, a tak se pacient dostal k lékaři, který Mona Lestera osobně neznal. Doktor Blass se zájmem pohlédl na obrazovku, kde si mohl v detailu prohlédnout pobledlý obličej podivného člověka. Nápadně se podobal především vyspělému trubci zaměřenému na hrubou fyzickou práci, s typickými znaky dlouhodobého pobytu uvnitř plástve. Podoba pacienta příliš neodpovídala

údajům na průvodním listě, podle nichž měl být jedním z vyvolených.

Doktor Blass pokrčil rameny, odložil průvodku a stiskl několik tlačítek na služebním panelu. Lůžko s nemocným teď bylo od ostatního světa hermeticky izolováno. Pacient se nadzvedl na antigravitačním polštáři a jeho tělo volně vplulo do tubusu testovacího stroje. Diagnostické hlavy začaly rotovat kolem horizontálně se vznášejícího těla a zaznamenávaly podrobně všechny údaje o funkci důležitých životních pochodů. Po deseti minutách ustala jejich činnost; paměť byla zásobena nesmírným množstvím podkladů.

Tělo pokryly kontaktní diazagnózy. Tisíce neuvěřitelně slabých jehliček proniklo dovnitř těla, aby odebralo vzorky všech tělních tekutin a tkání. Jehličky byly tak tenké, že celé vyšetření bylo naprosto bezbolestné a Mayo je vnímal pouze jako slabé škádlení regeneračními paprsky. Jen mu vadilo, že musí ležet ve strnule natažené poloze. Rád by skrčil kolena až k bradě, uchopil je oběma rukama a upadl do řízeného spánku. Tužil však, že by se to v dané chvíli nehodilo, tím spíš, že první člověk, kterého kromě Elly v tomto světě spatřil, stál celou dobu za průhlednou přepážkou ve vzpřímené poloze.

Výsledek vyšetření se vzápětí objevil na displeji. Byl to chorobopis neobyčejně dlouhý a zajímavý. Blass z něho vyrozuměl, že nemocný se skutečně dlouhé roky pohyboval v plástvi: velice oslabené svalstvo dolních končetin, které prakticky nejsou schopny normální funkce, naproti tomu neobyčejně dobře vyvinuté svalstvo šíje a paží, naprostá ztráta pigmentace kůže, trávicí ústrojí poškozené jednotvárnou stravou. K tomu je třeba přidat

ještě omezené funkce mozku, vymazání celkových vzpomínek, ztráta schopnosti samostatně jednat a rozhodovat, omezené motorické schopnosti...

Blass se usmál. Člověk, kterého mu poslali k léčení, nemohl být nikdy inspektorem. Byl to nepochybně obyčejný trubec a lékař dostal pěknou zlost na toho, kdo si z něho dokázal takhle nemístně vystřelit. *Ne, ne, kamarádičkové, se mnou není žádná psina, copak si myslíte, že nepoznám vyvoleného od trubce?* Zrušil skleněnou přehradu, vždyť trubec byl zcela neškodný a nebezpečí infekce nehrozilo. Škodlivé choroboplodné zárodky nebyly prokázány a Braunova teorie o tom, že byly zcela zlikvidovány právě tak jako všichni ostatní zástupci živočišné říše, se zdála opět potvrzena. Dokonce ani povídačky o tom, že v plástvích řadí tasemnice, tento experiment nepotvrdil. Trubec byl zcela zdrav – ovšem pro podmínky života v plástvi. Ve světě vyvolených neměl co pohledávat.

„Kdo jsi?“ zeptal se ho lékař přímo, aby skončil s tou fraškou. Věděl, že trubci mají proti lžím blokaci.

„Mon Lester,“ odvětil Mayo. Nelhal. Protože ho v poslední době tímto jménem nazývali, přijal je zcela přirozeně za své.

Doktor se zachmuřil, odpověď ho neuspokojila. Pak se usmál: „Půjč mi na chvíli karnet.“

Mayo mu s důvěrou podal fialový obdélníček, na němž byly zakódovány hlavní znaky jeho nositele a byl nastaven na otisk palce pravé ruky. Lékař vsunul karnet do čtecího přístroje, měl jej k dispozici pro identifikaci nemocných, kteří nebyli schopni uvést v šoku či bezvědomí svá základní data, a pak s údivem četl: „Mon Lester. Věk 49 let,

svobodný, bezdětný, žije s nevlastní neteří Ellou, Jižní sektor 29, 45. ulice 13, povolání – inspektor pro podpalubní sektory. Vzdělání – sociolog, odborník na sociální struktury plástve...“

Dál už to bylo nezajímavé. Doktor Blass stál tváří v tvář dvěma rozporným stanoviskům. Muž, který byl vyšetřován, nemohl v žádném případě být inspektorem, ale karnet, který nese data stoprocentně pravdivá, tvrdí něco jiného. Karnet vyvoleného poslouchá jen svého majitele. Papilární linie prstů se nemohou u dvou různých lidí shodovat! Vždyť na tom je přece postaven celý systém identifikace! Tam dole, ve výrobní sféře, jsou tyto detaily lhostejné, tam každý karnet poslechne toho, kdo jej drží v ruce. Či spíše naopak, nositel poslouchá pokyny karnetu, pochopitelně s výjimkou velitelů pláství a hlavních organizátorů, ti však prakticky patří mezi vyvolené a z různých příčin, o nichž se veřejně nehovoří, dočasně nesmějí do obytné sféry... Ale nikdo z běžných trubců, dělnic, ošetřovatelů, krmičů a dalších nižších sociálních vrstev by si karnetem vyvoleného nepomohl.

Přestal uvažovat. Domyslel si, že jde o neobyčejně náročný test jeho schopností, všechny jeho reakce jsou přesně registrovány, později bude jejich záznam předložen nadřízeným, a pokud skutečně jde o test, potom v něm doktor Blass musí obstát, nu a v případě, že o test nejde, potom nemocný mezi vyvolené skutečně patří a musí se mu dostat náležité léčby. Trpí ztrátou paměti a deformacemi orgánů, v takovém případě je přece léčení neobyčejně jednoduché.

Vsunul karnet nemocného do stroje a nechal si poslat z ideového centra všechny údaje o fyzickém a duševním

stavu Mona Lestera. Za několik minut Mayo pokojně spal a stroj do jeho hlavy zapisoval vzpomínky Mona Lestera, zaznamenané při jeho poslední návštěvě lékaře. Vzhledem k těžkému poškození byla paměť regenerována a oživována tak, aby byla schopna správné činnosti po dobu nejméně dvou měsíců, kdy měl být pacient znovu podroben kontrolnímu vyšetření a léčení eventuálně zopakováno. Protože celá dosavadní paměť byla zjevně hrubým vnějším zásahem vymazána, přistupoval Daniel Blass k pacientovi jako při primární výchově příslušníka pracující vrstvy.

Všechny podněty, které byly do mozku vyslány, byly po krátké době ještě jednou opakovány, aby byly utvořeny paměťové stopy sekundárního až terciárního charakteru. Současně byly pacientovy svaly podrobovány prudké regeneraci a náročné adaptaci. Oslabení svalstva paží a hrudního pletence nebylo nutné, ale svaly dolních končetin, jednostrannou činností až téměř amortizované, si vyžádaly miliardy nových stavebních buněk, docházelo k podstatné úpravě klidové délky jednotlivých svalů, byla obnovována jejich pružnost a schopnost kontrakce.

Čtyři hodiny trvala náročná operace, a když končila, byl doktor Blass na svou práci nesmírně pyšný. Na operačním stole ležel nyní docela jiný člověk. Co ovšem doktor Blass nevěděl, a pravděpodobně by ho to v té chvíli příliš nepotěšilo, byl fakt, že pacient probouzející se z narkózy si uvědomil, že se v něm mísí vzpomínky dvou zcela rozdílných lidí.

7.

Cornelius Zwada, prošedivělý hubený muž s nakrátko ostříhanými vlasy, oblečený do fialového stejnokroje předního občana, se upřeně a bez hnutí díval do obličeje Christiana Laga, který mu právě barvitě líčil průběh své poslední audience u Mocného Durhamu. Lago, přes svůj nízký věk neobyčejně tlustý, možno říct, že natolik, až ho to zbavovalo nepříjemné povinnosti čas od času se ponořit do hlubin plástve a na vlastní oči se přesvědčovat o tom, že krajně nepříznivá hlášení, která se mu v poslední době slétají na stůl jako vrabci k hromadě zrní, jsou do posledního písmene a do puntíku pravdivá, strávil u Mocného Durhamu několik velmi nepříjemných čtvrthodinek, zejména když byl nucen vysvětlovat, jak je to s postními dny a kam se vlastně ztrácejí prokazatelně vyrobené a podle všech hlášení a ukazatelů i spotřebované potraviny v plástvi A24.

Lago pochopitelně vůbec neměl v úmyslu prozradit byť jen slůvkem skutečnost, že toto, v součtu skutečně nemalé množství, je systematicky přeskupováno do nově zřízené plástve, či zatím plástvičky FAER 63-07 o ploše čtyřiceti čtverečních kilometrů a mocnosti dvaceti podlaží, kde je nyní soustředěno něco kolem tří milionů příslušníků pracujících vrstev a která je vlastně ve skutečnosti soukromým podnikem velkého triumvirátu.

Proto také předstíral, že o podobných praktikách mu není nic známo a že nepochybně jde o nějaké nedopatření v účtování, což při zastaralých metodách a nedokonalé registraci zásob, které jsou skladovány na zbytečně velkém počtu míst za velmi nevyhovujících podmínek, není nic divného.

Že mu právě tento způsob hospodaření nejvíc vyhovuje, se pochopitelně nezmínil, a navíc mohl tuto okolnost připomenout bez obav, protože znal mouchy Mocného Durhamu a věděl, že je konzervativní povahy a bude se hrozit, že celá změna systému zásobování bude tak nákladná, až ji to bude činit prakticky neproveditelnou. Nebylo divu, vždyť v plástvi A24 bylo soustředěno pět set miliard pracujících a výpočetní systém v čele s Mocným Durhamem, který chod plástve řídil, byl již víc než třicet let starý a byl instalován v době, kdy plástev měla pouhých padesát podlaží. O nynější kilometrové mocnosti tohoto výrobního gigantu nemohli mít v tehdejších pionýrských dobách s řídkým osídlením ani zdání. Informační systém byl nutně přetížen, jeho kapacita byla omezená.

Ovšem před Mocným Durhamem se takhle mluvit příliš nevyplácelo, protože byl nesmírně ješitný na skutečnost, že není lidského původu; navíc sám sebe pravidelně rozšiřoval i doplňoval a jeho četné monobloky přicházely na pomoc výpočetním centrům uvnitř plástve. Ale skutečnost, že řízení výroby vyžaduje radikální změnu, si kromě Mocného Durhamu uvědomovali už snad všichni. Velká trojice to pochopitelně věděla rovněž, ale současný status quo jí plně vyhovoval. Našli se však zbytečně pilní slídilové, kteří přeháněli horlivost a otvírali si ústa, kde to nebylo žádoucí.

„Odešel jsem ve velké nelibosti,“ podotkl Lago, „ale jsem si téměř jist, že vím, odkud vane vítr.“

Hoffrey, štíhlý čtyřicátník, který velmi nerad nosil stejnokroj a rovněž zde, na polooficiálním jednání, si hověl ve smokingu, čímž zjevně porušoval zákaz jakéhokoli používání organických hmot – jako jeden z mála si to ovšem mohl dovolit – doposud trpně poslouchal, jaký příval nepřijemností se hrne i na jeho hlavu, pak však prohlásil: „Snad nemyslíš toho ubohého inspektora, který na to jednou musel přijít a s nímž jsme uzavřeli jistou dohodu?“

„Ano, právě toho. Kdo ví, co sledoval tím, že tu elektronickou škatuli informoval o obchodních jednáních, na nichž se sám finančně podílí.“

„Neslyšel jsem, že by se vrátil z plástve,“ pronesl rozvázně Zwada. „Jeho první cesta přece vede vždycky sem. My dostáváme zprávu o několik hodin dřív, než ji dostane sám Mocný... Ovšem nevím, proč tady přemyslím nahlas, to víte stejně dobře jako já. Poskytli jsme mu přece dostatečnou hmotnou motivaci, tak proč by to dělal?“

„Na to se ho budeme muset zeptat osobně, ale kromě nás tří a jeho to Durhamu nikdo jiný vyžvanit nemohl,“ řekl Hoffrey a podíval se významně po svých družích, kteří učinili totéž.

„Budiž, dejme vyhledat Mona Lestera,“ souhlasil Zwada, „a za předpokladu, že nikdo z nás tří...“

Nedomluvil. Na obrazovce videofonu se náhle objevila rozpačitá Ella, která se spojila se Zwadou tísňovou linkou.

„Co se stalo, děvče?“ zeptal se Zwada zbytečně přísně.

„Můj strýc je nezvěstný, ctihodný Zwado.“

„Copak on se nevrátil včera z inspekce?“

„Ne, ctihodný Zwado. Jen...“ Neodpověděla, sklopila oči a zapýřila se.

„Co jen?“

„Jen jsem si myslela, že je tady, ale nebyl,“ vymlouvala se dívka, která nemohla přiznat, že přes noc v domě prakticky ukryla uprchlého trubce.

„Podivné,“ zabručel Zwada, a aniž jí cokoli přislíbil, zrušil spojení. Chvilí váhal a pak zavolal na hlavní česno.

„Včera máme zaznamenáno jednadvacet průchodů do plástve a šestadvacet z plástve,“ hlásil robot. „Mezi těmi, kteří vystoupili do obytné sféry, je i Mon Lester, vrchní inspe-“

Zwada ihned zrušil spojení a zavolal Ellu.

„Ale on tady opravdu nebyl, ctihodný Zwado,“ vykřikla překvapená Ella.

„Tak kdo vlastně prošel česnem? Služba hlásila, že Mon Lester včera z plástve vystoupil.“

„Kdo by tu byl, nikdo přece,“ děsila se Ella toho, že by se Zwada mohl o trubci dovědět. Málem litovala, že se na Zwadu obrátila, ale strach o strýce se začal během dlouhého osamocení hlásit. Netušila v té chvíli, že zachránit by ho mohla skutečně jen tím, kdyby oznámila, co se vlastně stalo. Když si uvědomila, že by musela vyličit všechno, co s trubcem prožila, zůstala raději zticha.

„Nu, uvidíme. Pokud se někde před námi skrývá, rádím mu, aby se co nejdřív objevil.“

„Kdyby přišel, tak mu to řeknu, ctihodný Zwado,“ vydechla si Ella. Obrazovka pohasla, dívka ulehla na pohovku a dala se do pláče.